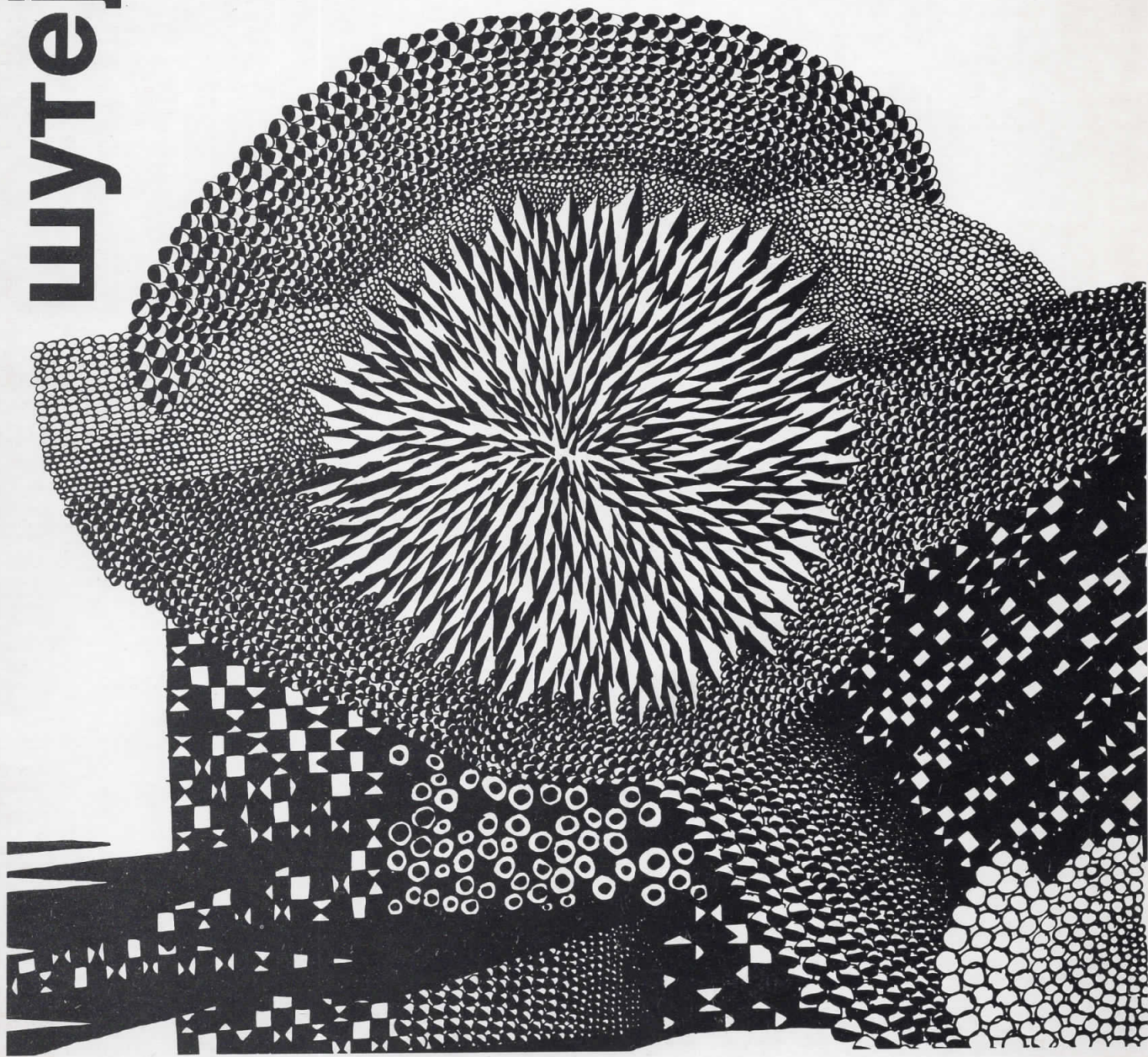

Шутеј

МИРОСЛАВ ШУТЕЈ   **MIROSLAV ŠUTEJ**

**цртежи
графики**

**drawings
prints**

музеј на современата уметност — Скопје

Museum of contemporary art — Skopje

декември 1982

decembre 1982

Мирослав Шутеј

Цртежи и графики 1957-1982

Мирослав Шутеј, во времето на доминацијата на „оптичката уметност“, со својата самостојна изложба во 1962 година, ненадејно избива во прв план на интересирањето на критиката и на јавноста. Во недоволно докажаните тврдења на бројни критичари, па дури на такви автори кои со причина претендираа на културнонаучното толкување на неговото творештво, тој беше приклучуван кон судбината на апстракцијата. Неговото дело е, меѓутоа од почеток антитетично: во него се разменуваат логичното и алогичното, реалното и нереалното, предметното и апредметното. Вредноста на неговото творештво е, всушност, во тоа што Шутеј никогаш не се повинува на поетиките што би му претходеа на самото дело. Тој уметноста ја разбира во нејзиното изворно значење: да го претвора живеаниот живот во пластични форми. Веќе првиот негов покарактеристичен циклус на цртежи (**Кокоски** околу 1957 година), создаден уште во времето на школувањето на Загребската академија за ликовни уметности, укажа на уметниковото уважување на реалноста. Доколку во спомнатиот циклус уметникот настојува реалноста да ја „прикаже“ во слики, уште поголемо значење му придава на градењето на сите слики.

Циклусот што настана врз основа на необврзни перцепции на некои буништа во Дуга Реса, а кој е толку богат со варијации на мотиви, веќе не воведи во распознавање на оние предиспозиции на Шутеј коишто би можеле да се означат со поимот *Jeu D'esprit*, што беше толку поттикнувачко за уметноста на Пикасо. Некаде во тоа време кога **Петелот** на Шутеј го најавува раѓањето на неговото сликарство, создаден е и цртежот **Марсел Пруст** во којшто се втемелени некои битни особености на творештвото на младиот уметник: зрнетиот состав на сенчењето се надополнува со стремеж кон геометриски растер. За иконографијата на Шутеј особено е значајна појавата на етнографскиот мотив во спомнатиот портрет (тантела).

Марсел Пруст беше зрело дело на сликарот кој го започнуваше својот пат: во него како да е премостено, на индивидуален план, растојанието меѓу традицијата на психолошкиот портрет на Рачиќ и актуелноста на цртачката култура на Миљенко Станчиќ. За време на студиите, Шутеј непрекинато го збогатувал својот цртачки јазик, а во детали и го „приспособувал“ на измените на сопствената иконографија. Формите се осамостојуваа и се случи тоа што мораше да се случи: тие станаа спротивност на предметот, спротиставени на реалноста.

2.

Првата самостојна изложба на уметникот во 1962 година беше компонирана така да го претстави Мирослав Шутеј како сликар чијшто лингвистички состав е сосема усогласен со основните тенденции на тоа време (геометриска апстракција, оп-арт и др.). Тоа беа, главно, монохромни оптички цртежи градени врз принципите на ритмовите, брановите и на менувањето на количините на основните конструктивни елементи. Називите, како што е на пр. **Бомбардирањето на очниот нерв** целат кон тоа, на сеуште слободната фантазија на уметникот, да ѝ се даде научна сериозност, потиснатата простодушност да се постави на научна основа.

Микро пејзажи на материјата од раните шеесетти години содржат оптички ефекти што се добиваат со додавање на истородни (или сродни) графички елементи. Почнувајќи од 1963 година Шутеј настојува да ја зајакне сугестијата на волуменозноста на честичките од коишто го гради цртежот и тоа го насочува кон скулптурални обиди, го наведува да прави објекти кои на сферичните елементи, препознатливи во поранешните дела, ќе им дадат еден вистински просторен третман. **Материјата** ја замени **илузијата**. Нешто подоцна, Шутеј ќе направи обид за посмел зафат: реалниот простор да го претвори во иреален амбиент. Поаѓајќи од структуралните мутации што така среќно се реализирани во **Естетската сензација** и **Кршењето на светлоста** (1962/63). Шутеј, претходно слободното сложување на каменчињата, таа своја арабеска на белутраци, тоа карактеристично терацо на површината, го доведе до строгоста на геометриски структурираниот мозаик.

Цртежот тука е во својата изворна функција: обликот го гради врз контрастот на светло-темното. Кога одлучува во делото да внесе и надворешно механичко движење, во серијата на мобилни цртежи, тоа станува повод за игра во јазикот. Така, и самиот уметник станува поттикнат од доживувањето на играта, понесен од можностите што таа ги дозволува.

Во **Релативната количина** и во **Низата** таа игра сеуште трае во чудото на облиците што почнуваат да набабруваат, но сеуште се цврсто фиксирани во просторот (илузии). Оваа солипсистичка вештина на ракување со цртежот во **Скицата за амбиент со топки** (1964/-65), Шутеј настојува да ја претвори во игра што ќе биде возбудлива и за другите. Само еден чекор од тој „амбиент“ водеше кон вистински мобилниот цртеж: уметнички техничката виртуозност во тој момент беше подготвена да се изедначи со остроумноста на набљудувачот.

Лудичкото значење на севкупниот творечки хабитус на Шутеј, мислам дека со овој предлог го достигна своето најпотполно откривање.

3.

Предлог за отвореноста на делото што е карактеристично за мобилните цртежи на Шутеј ја соединува неговата уметност со особеностите на играта: движењето, перманентното сменување на односите, спојување и раздвојување на составните делови и повторувањето на битните состојби на структурата.

Меѓутоа, не треба да се изуми дека цртежот на Шутеј е секогаш смислено композиран: значи, поседува битни својства на естетското. Во тој смислен систем, факторите на променливоста и подвижноста (мутации и мобилности), се вкомпонирани така што не ги разурнуваат суштинските структурални особини на делата како што се контрастните и комплементарните односи на боите, напнатоста на линијата, рамнотежата на композиционите состави, ефектите на сменувањето на просторните односи или раздвојувањето на елементите на цртежот во неговата дводимензионална распространетост.

Творечката автономија на Шутеј се посведочува и во слободната интерпретација на мотивот што претходно беше објект на непосредниот увид, на предметот врз кој беше насочено интересирањето на уметникот. Неговиот интерес за реален предмет (мотив), што поттикнувачки дејствува во неговото творештво, се развива, како што тоа го прикажува, реалниот објект, б, кон играта на асоцијациите на реалните предмети. На тој начин, во поголемиот број од неговите цртежи, визуелното се сменува со поетското и духовното.

Свртен, пред сè, кон природата на цртачкиот јазик, Мирослав Шутеј ја претпочитувал автономната ликовна структура на сликата пред нарацијата. Уметникот предметот го воочува со внатрешно око коешто надворешните чинители ги подредува на неговата специфична интерпретација. Така селектираните елементи духот ги систематизира а духовноста ги збогатува и ги прави интересни. Понекогаш уметникот најслободно се поигрува со предметот и тогаш цртежот станува сосема духовит*, како во циклусите **Антимода** и **Еротика**.

Би ја потцениле селективната способност на талентот на Шутеј кога од сето до сега кажано би заклучиле дека неговата уметност се создава меѓу играта и напорот, меѓу шегата и сериозноста. Неговиот севкупен цртачки опус е една верижна структура. Сè она што тука се случи, настана закономерно. Доколку некој ќе забележи „вишок“ на слобода — привилегија што секогаш ја имаат бунтовните и инвентивни духови! — таа слобода е избрана од задоволство и поради уживање во играта на можностите. Малку се уметници коишто, како Шутеј, на уметноста како игра и подариле толку сериозност, духовна свежина и изразни сили.

Цртачкиот и графичкиот опус на Шутеј се една од плодотворните последици на сфаќањето на уметноста како слободен човечки чин, сфаќања што во педесетите години повторно се проширија кај нас, по повлекувањето на теоријата на соц-реализмот, значи, во времето кога нашиот уметник ја започнува својата творечка авантура. Тој порив на слободата управуваше со клучните моменти на уметноста на Шутеј, а духот, имагинацијата и особеностите на раката го индивидуализираа таквото определување. Меѓутоа, не треба да се запостават ниту културните константи на средината во која Шутеј се формираше, а која понекогаш беше составен дел од неговиот уметнички јазик. Нема сомнение дека хрватскиот фолклор се појавуваше, понекогаш, како архетип во творештвото на Шутеј, дека неговото познавање на ткаењето, плетењето и везот плодотворно делуваше врз процесите што особено се истакнуваат во циклусите **Фолк цртежи**, **Младенка од Марушевац** и **Поздрав од Загреб**, каде, со испреплетеноста на ленти или јажиња од виткана хартија, се постигнува материјалност и релјефност на цртежот.

Владимир Малековиќ

библиографија
bibliography

Мирослав Шутеј

Роден во Дуга Реса 1936 година. Дипломирал на Академија за ликовни уметности во Загреб 1961 година во класата на проф. Маријан Детони. Соработувал во Мајсторската работилница на Крсто Хегедушиќ од 1961-1963 година
Работи како доцент на Академијата за ликовни уметности во Загреб.

Адреса: Спасиќев прилаз 3,41 020 Загреб

Самостојни изложби

- 1962 Загреб, Студентски центар
- 1963 Нови Сад, Ликовен салон на Трибината на младите
Белград, Дом на ЈНА (со Ружиќ и Славец)
Загреб, Кабинет на графика (со Макуц и Нагорни)
- 1964 Ценова, Galleria del Deposito
Трст, Circolo della Cultura e delle Arti
Загреб, Галерија на современата уметност
- 1967 Белград, Салон на Музејот на современата уметност
Лозана, Galerie Alice Pauli
Загреб, Галерија на Студентскиот центар, „Хит парада“ (со Галиќ, Кудуз и Шибеник)
- 1968 Венеција, XXXIV биенале
Венеција, Galleria del Cavallino
Кутина, Дом на општествените организации
- 1969 Загреб, Галерија Inex
Лион, Galerie Historial
Краков, Галерија „Pryzmat“
Костањевица, Ламутов ликовен салон
Загреб, Галерија на младите
Кутина, Музеј на Мославина
Берлин, Галерија Siegmunds Hof (—) (со Бони)
Трст, Галерија „La Cappella“
- 1970 Нови Сад, Ликовен салон на Трибината на младите
Женева, Галерија Аурора (со Герстнер, Келер и Мартинез)
Вилдесхаузен, Галерија Wildeshausen
Љубљана, Мала галерија
Кутина, Музеј на Мославина
- Сест (СР Германија), Staetdischer Kunstpavillon
Сплит, Галерија на уметничките предмети
Бремен, Kleine Graphik Galerie
Љубљана, Местна галерија (со Хорвацки и Иљовски)
Сараево, Мала галерија
Загреб, Кредитна банка
Белград, Дом на младите
- 1971 Загреб, Галерија Дубрава
Венеција, Galleria del Cavallino
Пазин, Етнографски музеј на Истра
Заечар, Народен музеј (пренесена во Бор и Неготин)
Лабин, Народен музеј
Дубровник, Уметничка галерија (со Кудуз)
Загреб, Галерија Г-12
Ротердам, Muzeum Voymans (со Добровиќ и Пицељ)
- 1972 Песаро, Galleria d'Arte „Il Segnapassi“
Дубровник, Галерија Себастијан
Осиек, Галерија Зодијак
Харлем, Музејот на Франц Халс (со Добровиќ и Пицељ)
Тренто, Galleria d'Arte „L'Argentario“
Гроњан, Галерија Коноба (со Млинариќ)
Ханау (СР Германија), Rathaus
- 1973 Дубровник, Галерија Себастијан
Винченца, Galleria Tinoghelfi
Бјеловар, Градски музеј
Кројцлинген, Galerie Latzer
- 1974 Местре, Galleria Meneghini
Њујорк, Gallery Arras
Дуга Реса, Општинско собрание
Баден, Kleine Galerie (со Кавуриќ-Куртовиќ)
- 1975 Љубљана, Модерна галерија (наградна изложба на XI-та меѓународна изложба на графика)
Белград, Салон на Музејот на современата уметност
Загреб, Галерија Дубрава
Болоња, Galleria „La Loggia“
- 1976 Келн, Културно информативен центар на СФРЈ
Загреб, Галерија Лотршчак
Љубљана, Галерија Лабиринт
Скопје, Галерија на Домот на младите „25 мај“
Нови Сад, Галерија на Работничкиот универзитет
Трст, Галерија Форум
Местре, Galleria Meeting
Карловац, Зорин дом (со Кошковиќ)
Хвар, Галерија „На Банкете“
Лиџ, Galerie „Premier Etage“
Бања Лука, Уметничка галерија
- 1977 Дубровник, Галерија Себастијан
Гелзенкирхен (СР Германија), Atelier Rolf Glasmeier
Брисел, Atelier Galerie Neon
Загреб, Самон Schira
Загреб, Палаиновка

- 1978 Загреб, Галерија Спектар
Белград, Галерија на Домот на младите
Пиран, Местна галерија
Марибор, Уметничка галерија (со Кудуз и Вулас)
Копривница, Галерија Копривница (со Кудуз и Вулас)
Шибеник, Музеј на градот (со Кудуз и Вулас)
Загреб, Галерија Дубрава
Загреб, Галерија на современата уметност
Фрехен, (на 5 меѓународно графичко биенале)
- 1979 Сплит, Галерија на уметничките предмети
Задар, Градска ложа
Нова Горица, Галерија Солкан
Загреб, Галерија на Институтот „Р. Бошковиќ“
Загреб, Галерија Спектар (со Кудуз и Вулас)
- 1980 Вараждин, Галерија на сликите на Градскиот музеј
Загреб, Галерија „Прозорци“
Загреб Галерија на Студентскиот центар
- 1981 Карловац, Галерија Барешиќ
Риека, Градина Трстат
Шибеник, Музеј на градот (со Кошковиќ)
Загреб, Национална и универзитетска библиотека
- 1982 Хаг, Галерија „М“
Карловац, Галерија „Карас“
Карловац, Библиотека „Иван Горан Ковачиќ“
Копар, Галерија Медуза

Групни изложби

Учествувал на повеќе од шестстотини групни изложби во земјата и во странство од кои позначајни се: Биеналето во Париз, Меѓународно графичко биенале во Љубљана, Медитеранско биенале во Александрија, Меѓународно графичко биенале во Краков, Меѓународно графичко биенале во Токио, „Данубиус“ во Братислава, Венециско биенале, Меѓународно графичко биенале во Лиџ, Биенале во Сао Паоло, Меѓународно графичко биенале во Брадфорд, Меѓународно биенале на цртежот во Вроцлав и Риека, Биенале во Баден-Баден и тн.

Награди

- 1962 Загреб, I награда на 2. загрепска изложба на југословенска графика
Словењ Градец, Откупна награда за цртеж на 2.

југословенска изложба „Шумата и дрвото во ликовната уметност“

- 1963 Париз, I награда за сликарство на 3. биенале на младите
- 1965 Љубљана, Откупна награда на 6. меѓународна изложба на графика
- 1966 Загреб, Премија на 4. загрепска изложба на југословенска графика
- 1967 Белград, Награда за најдобро остварување во графиката на 3. триенале на ликовните уметности
- 1968 Токио, Награда на 6. меѓународно биенале на графика
Ачиреале, Награда на 3. меѓународна смотра на уметноста
Братислава, II награда на „Данубиус 68“
- 1969 Загреб, Годишна награда на редакцијата „Вјесник“ за ликовна уметност „Јосип Рачиќ“
Љубљана, Откупна награда на 8. меѓународна изложба на графика
Загреб, Награда СКОЈ на Салонот на младите
Риека, I награда на 5. биенале на младите
- 1970 Загреб, I награда на 6. загрепска изложба на југословенска графика
Виена, I награда на 8. меѓународна изложба на цртеж
Риека, Премија на 2. меѓународна изложба на цртеж
Загреб, Награда за графика на 5. загрепски салон
Гренхен, Откупна награда на 5. триенале на графика во боја
- 1971 Њу Делхи, Почесно признание на 2. меѓународно триенале
Сао Паоло, Награда на 11. меѓународно биенале
Љубљана, Откупна награда на 9. меѓународна изложба на графика
Загреб, Откупна награда на 3. загрепска изложба на југословенски цртеж
Бања Лука, Откупна награда на 5. есенски салон
- 1972 Брадфорд, Награда Ричард Гејнсборо на 3. меѓународно биенале на графика
Краков, III награда на 4. меѓународно биенале на графика
- 1973 Љубљана, Гран при на 10. меѓународна изложба на графика
Загреб, Сребрена плакета на СЛУЈ на 4. загрепска изложба на југословенски цртеж
- 1974 Токио, Награда на Министерството за надворешни работи на Јапонија на 10. меѓународно биенале на графика
Загреб, Премија на 8. загрепска изложба на југословенска графика
Риека, Награда на Модерната галерија од Загреб на 4. меѓународна изложба на оригинален цртеж
Краков, Откупна награда на 5. меѓународно биенале на графика

Вроцлав, II награда на 4. триенале на цртеж
Сплит, II награда на 1. биенале на хрватска графика

- 1975 Сараево, Награда за графика на 6. изложба на СЛУЈ
Љубљана, Признание на словенечката критика на 11. меѓународна изложба на графика
- 1976 Сан Бенедето По, Сребрен медал на 1. национален конкурс за сликарство и графика
Фрехен, II награда на 4. меѓународно биенале на графика
Загреб, Откупна награда на 9. загребска изложба на југословенска графика
- 1977 Љубљана, Откупна награда на 12. меѓународна изложба на графика
Бања Лука, Откупна награда на 8. есенски салон
- 1978 Загреб, Награда за графика на 13. загребски салон
Краков, Почесен медал на 7. меѓународно биенале на графика
Загреб, Откупна награда на 10. загребска изложба на југословенска графика
- 1979 Загреб, Награда на град Загреб
Риека, Откупна награда на 7. меѓународна изложба на оригинален цртеж
- 1981 Карловац, Откупна награда на 2. биенале на југословенскиот акварел
Скопје, Награда за графика на изложбата на СДЛУЈ

Miroslav Šutej

Born in Duga Resa 1936. Graduated from the Academy of Fine Arts in Zagreb 1961 in the grade of Prof. Marijan Detoni.
Works as a docent at the Academy of Fine Arts in Zagreb.

Address: Spasićev prilaz 3, 41 000 Zagreb

One - man exhibitions

Zagreb — 1962, 1963, 1964, 1967, 1969 (twice), 1970, 1971 (twice), 1975, 1977 (twice), 1978 (three times), 1979 (twice), 1980 (twice), 1981; Novi Sad — 1963, 1970, 1976; Belgrade — 1963, 1967, 1970, 1975, 1978; Genova — 1964; Trieste — 1964, 1969, 1976; Lausanne — 1967; Venice — 1968 (twice), 1971; Kutina — 1968, 1969, 1970; Lyon — 1969; Cracow — 1969; Kostanjevica — 1969; Berlin — 1969; Geneva — 1970; Wildeshausen — 1970; Ljubljana — 1970; 1975; 1976; Soest — 1970; Split — 1970; 1979; Bremen — 1970; Sarajevo — 1970; Pazin — 1971; Zaečar — 1971; Labin — 1971; Dubrovnik — 1971, 1972, 1973, 1977; Rotterdam — 1971; Pesaro — 1972; Osiek — 1972; Haarlem — 1972; Trento — 1972; Grožnjan — 1972; Hanau — 1972; Vincenza — 1973; Bjelovar — 1973; Kreuzlingen — 1973; Mestre — 1974, 1976; New York — 1974; Duga Resa — 1974; Baden bei Wien — 1974; Bologna — 1975; Köln — 1976; Skopje — 1976; Karlovac — 1976, 1981, 1982; Hvar — 1976; Liège — 1976; Banja Luka — 1976; Gelsenkirchen — 1977; Bruxelles — 1977; Piran — 1978; Maribor — 1978; Koprivnica — 1978; Šibenik — 1978; Frechen — 1978; Zadar — 1979; Nova Gorica — 1979; Varaždin — 1979; Rieka — 1981; Šibenik — 1981; The Hague — 1982; Kopar — 1982

Group exhibitions

Participated in more than 600 group shows in the country and abroad, among which: Paris Biennial, International Biennial of Graphic Art in Ljubljana, Mediterranean Biennial in Alexandria, International Biennial of Graphic Art in Cracow, International Biennial in Tokyo, „Danubius“ in Bratislava, Venice Biennial, International Biennial of Graphic Art in Liège, Biennial in Sao Paolo, International Biennial of Drawing in Wroclaw and Rijeka, Biennial in Baden Baden and others.

Prizes

He is the winner of numerous national and international prizes, among which: 1st prize at the 3rd Biennial of Young in Paris 1963, Several prizes at the Zagreb Exhibitions of Yugoslav prints and drawings, Prize at the 6th Tokyo International Biennial of Graphic Art 1968, 2nd prize at „Danubius“ in Bratislava 1968, „Josip Račić“ prize in Zagreb 1969, 1st prize at the Biennial of Young in Rijeka 1969, 1st prize at the 8th International Exhibition of Drawing in Wien 1970, Prize at the 11th Biennial in Sao Paolo, „Richard Gainsbourg Prize“ at 3rd International Biennial of Graphic Art in Bradford 1972, Grand Prix at 10th International Biennial of Graphic Art in Ljubljana 1973, Purchase prize at 5th International Biennial of Graphic Art in Wroclaw 1974, 2nd prize at 4th International Biennial of Graphic Art in Frechen 1976 and many others.

каталог
catalogue

цртежи drawings

1. **Лет, 1957**
Flight
јаглен, 49x36
2. **Петел, 1957**
Cock
јаглен, 49x36
3. **Црна кокошка, 1957**
Black chicken
гваш, 51x37
4. **Гама структура, 1962**
Gamma structure
туш, 61x88,5
5. **Бранови карактеристики II, 1962**
Wave characteristics II
комбинирана техника, 50x70,5
6. **Црно-бел цртеж, 1965**
Black and white drawing
туш, 56x44,5
7. **Скица, 1968**
A Sketch
комбинирана техника, 36x36
8. **Мобилен цртеж со два круга, 1970**
Mobile drawing with two circles
107x63
9. **Цртеж со црна коцка, 1971**
Drawing with a black cube
комбинирана техника, 78x71
10. **Мобилен цртеж K-60, 1970**
Mobile drawing K-60
туш, 82x93
11. **Поголем мобилен цртеж, 1969/70**
A bigger-mobile drawing
фломастер, туш, 76x69
12. **Цртеж со валјаци, 1970**
Drawing with rollers
туш, 87x76
13. **Големи мобилни цртежи, 1971**
Big mobile drawings
туш, хартија во боја, 100x85
14. **Цртеж со кутии, 1973**
Drawing with boxes
туш, висина 100 см.
15. **Цртеж 16, 1973**
Drawing 16
туш, висина 90 см.
16. **Голем цртеж бр. 2, 1976**
Big drawing no. 2
комбинирана техника, 78x74
17. **Фолк-цртеж со кругови II, 1977**
Folk drawing with circles II
туш, 71x71
18. **Фолк-цртеж со 4 пруги, 1978**
Folk drawing with 4 stripes
туш, 68x70
19. **Фолк-цртеж 8, 1979**
Folk drawing 8
туш, хартија во боја, 62x68
20. **Црвен фолк-цртеж, 1979**
Red folk drawing
комбинирана техника, 70x70
21. **Загреб II, 1981**
Zagreb II
комбинирана техника, 61x89
22. **Поздрав од Загреб, 1981**
Greeting from Zagreb
65x85
23. **Глава I, 1982**
Head I
хемиско пенкало, 100x70,5
24. **Глава II, 1982**
Head II
хемиско пенкало, 70,5x78,5

25. **Младенка од Марушевац, 1982**
Mladenka from Markuševac
комбинирана техника, 70x100

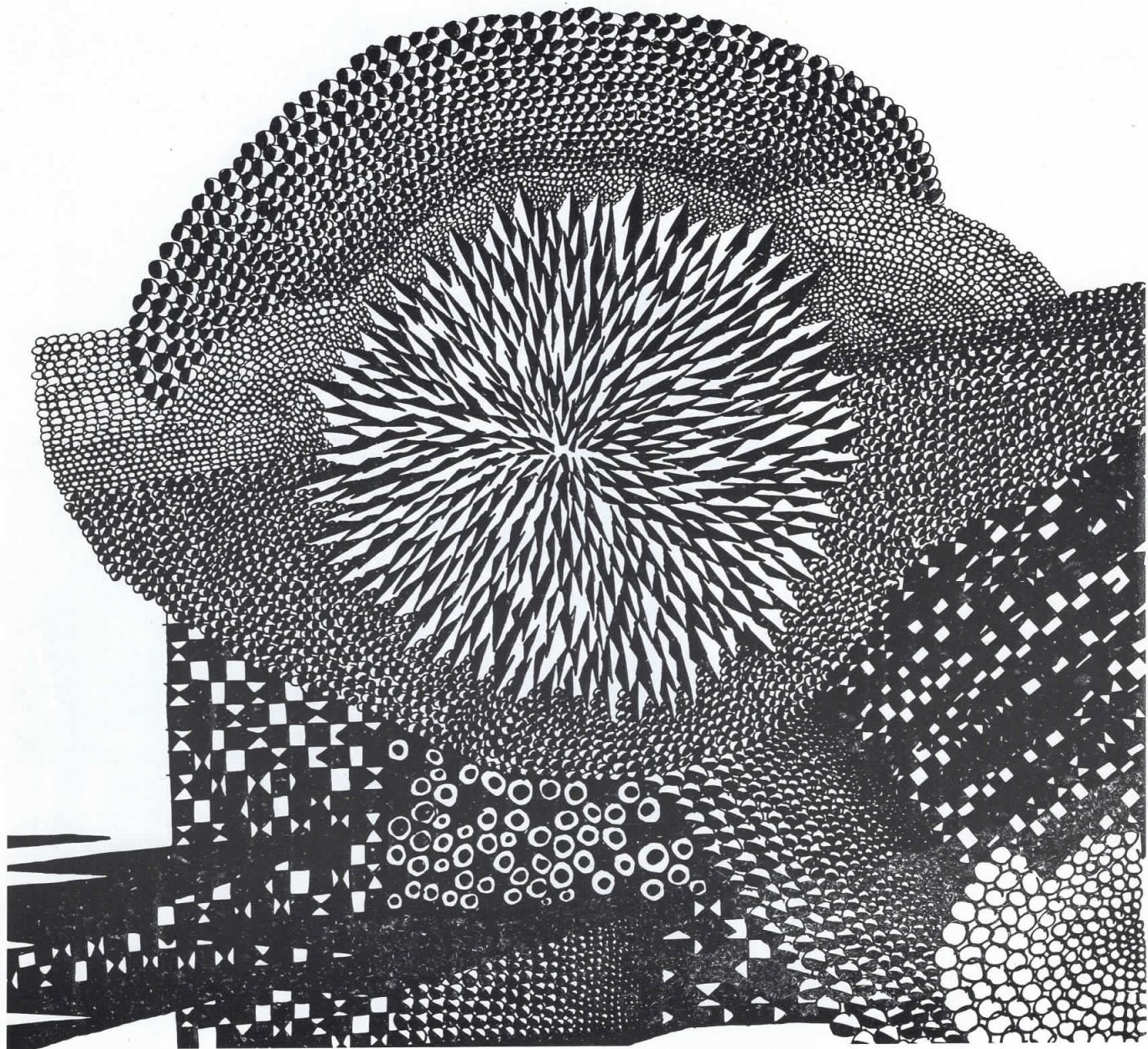
графики prints

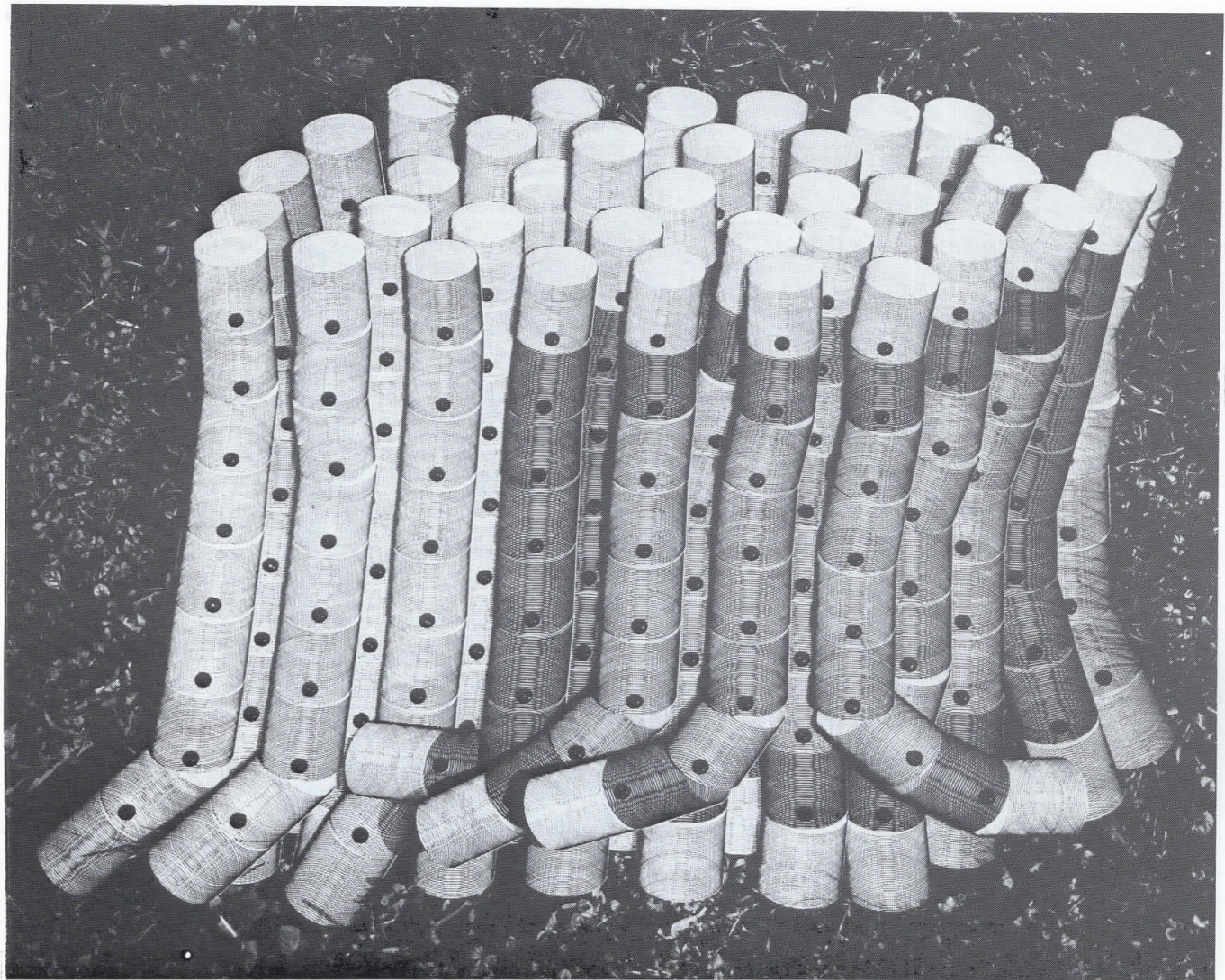
1. **Марсел Пруст, 1957/1982**
Marcel Proust
сериграфија во боја
2. **Одредена количина, 1965/1982**
Certain quantity
сериграфија
3. **Одредена количина 7, 1965/1982**
Certain quantity 7
сериграфија
4. **Кругови, 1965/1982**
Circles
сериграфија
- 5-20. **Графики од циклусот Еротика, 1976**
Prints from the cycle Erotica
сериграфии во боја
21. **Сина коцка, 1978**
A blue cube
сериграфија во боја
22. **Црна графика IV, 1978**
Black print
сериграфија во боја

- 23. Кафеава графика II, 1979**
Brown print II
сериграфија во боја
- 24. Сина графика III, 1979**
Blue print III
сериграфија во боја
- 25-33. Графики од циклусот Раце, 1980**
Prints from the cycle Hands
сериграфии во боја
- 34. Фолк-графика 80/I, 1980**
Folk print 80/I
сериграфија во боја
- 35. Фолк-графика 80/ИИ, 1980**
Folk print 80/II
сериграфија во боја
- 36. Фолк-графика 80/III, 1980**
Folk print 80/III
сериграфија во боја
- 37. Фолк-графика 81/I, 1981**
Folk print 81/I
сериграфија во боја
- 38. Глава, 1982**
A head
сериграфија во боја

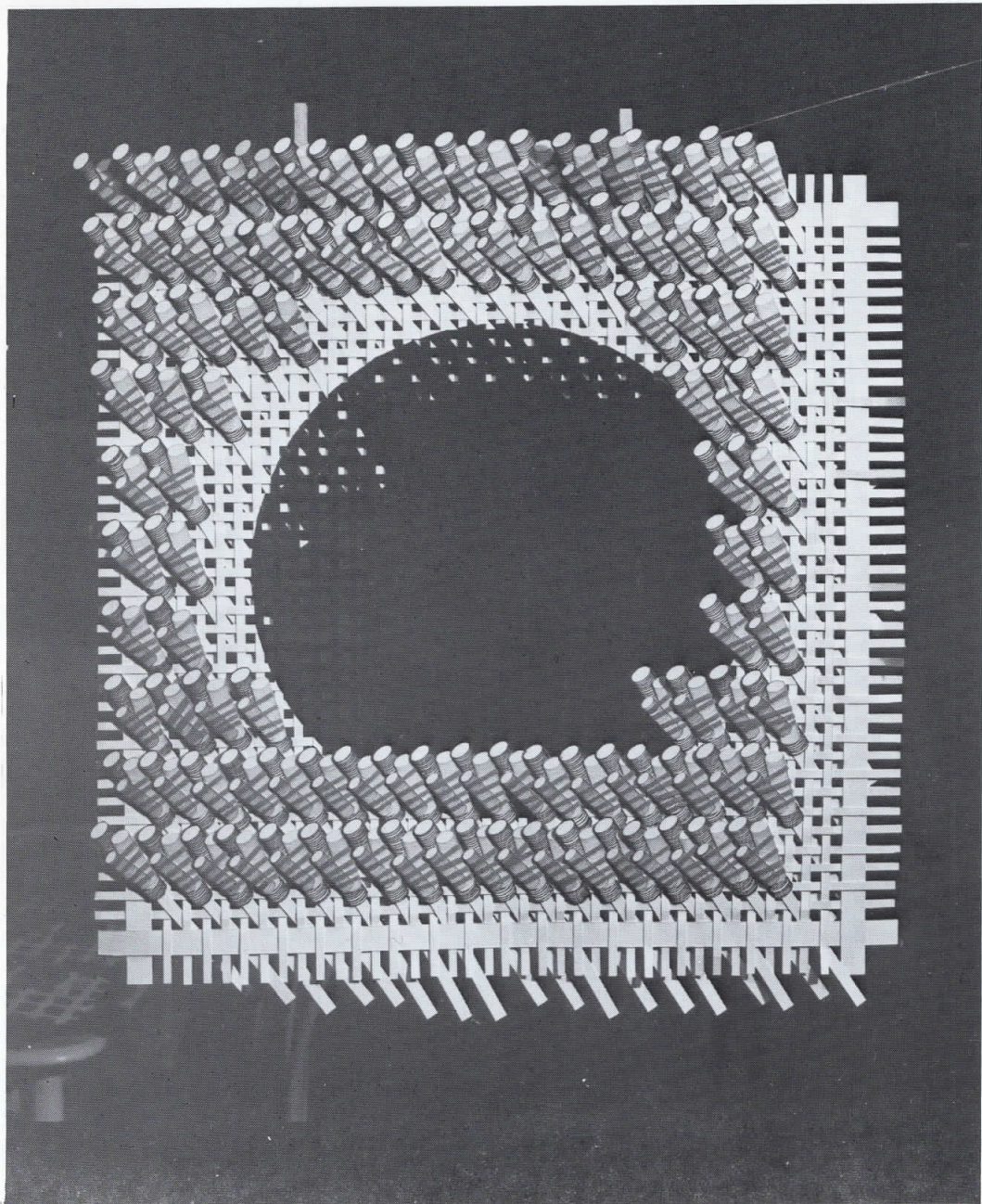
**репродукции
reproductions**

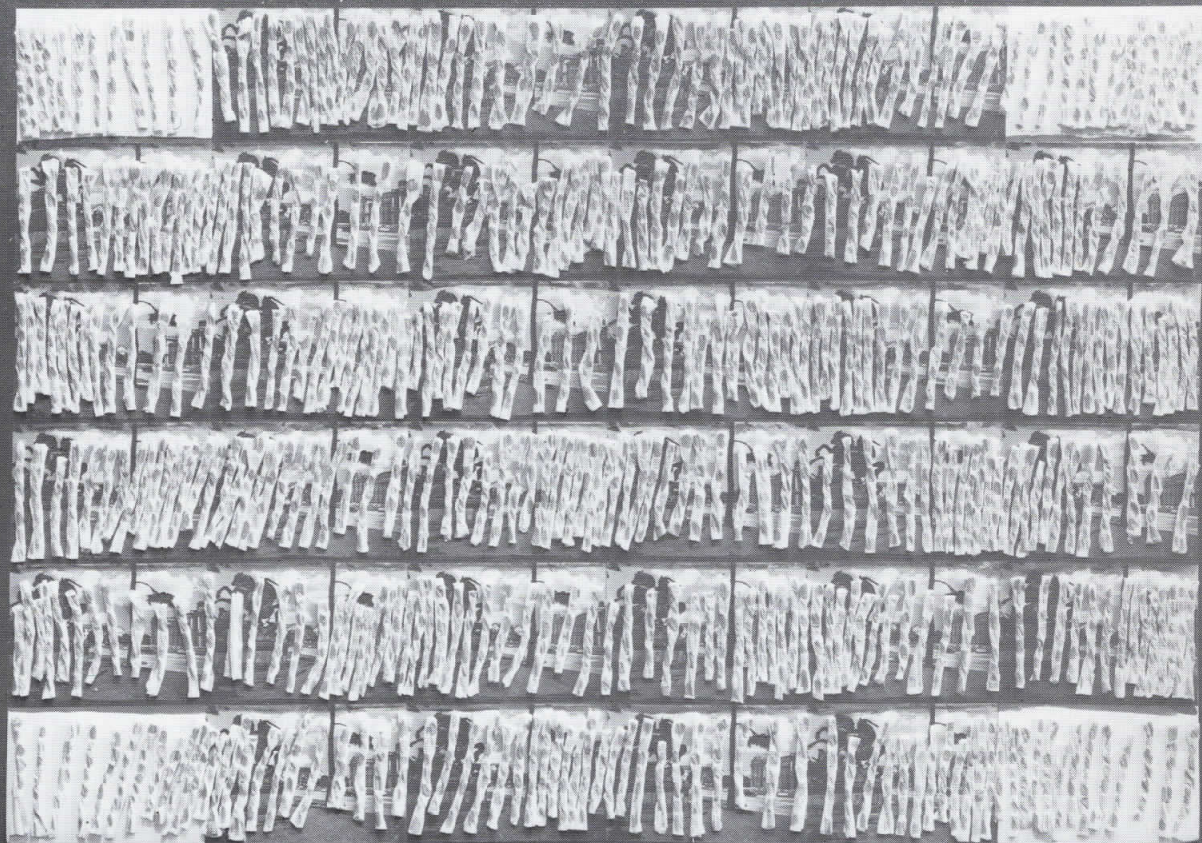

издавач: музеј на современата уметност- скопје
одговорен уредник: соња абаџиева димитрова
предговор: владимир малековиќ
организација на изложбата: соња панчевска
ликовно обликување на каталогот: драган митровски
фотографии: мирко ловриќ
Печат: РО НИП „Нова Македонија“ — Скопје
тираж: 300

publisher: museum of contemporary art — skopje
editor-in-chief: sonja abadžieva dimitrova
preface: vladimir maleković
organization of the exhibition: sonja pančevska
lay-out: dragan mitrovski
photography: mirko lovrić
Printed by „Nova Makedoniya“ — Skopje
printed by 300 copies

